

سروش

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لقي بمجموعة اسلاميه در

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

مناصب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

مَقَالَات

— ۰۰۰ —

اسلامیت حقنه

ارست هه کهک مقاله سینه ردیه

— ۲ —

ذکا جریده سینه مندرج هه کهک مقاله سینه قارشی طرفزدن کوندربلن ردیه بی (سبیل الرشاد) رساله معتبره سینه اوقویان بعض اخوان دینم طرفندن کرک شفاها و کرک تحریر آ و قوع بولان توصیه لرده بومبختک برازدها توسیع اولونماسی التماس و بیان و زمانزده بوکی مباحث و مسائله اولان احتیاجک بک شدید اولدینی ده همان جمله سی طرفندن درمیان اولونیوردی . ذاتاً مقصدیمز یالکزه کهله جواب ویرمک و بوضوورتله اونلری مسلمان یایمق دکل ، بزم کنجبلر یزدن حقیقتی اکلامق ایستین قسملرینه اکلامق اولدیغندن دین اسلامه اعتراض ایدنلر نه جهتلره ده زیاده اعتراضاتده بولونمشلر و علمای اسلام طرفندن (مساعیلری مشکور اولسون) نه کبی ردیلر یازلمش ، بونلری مصالحه و تدقیق ایله خلاصه مطالعاتی یته (صداقت پیغمبری) یه عائد اولمق اوزره (سبیل الرشاد) ه تقدیم ایتکی بر وظیفه دینییه عد ایلیم .

حب

انسانلری اعتقاد وعدم اعتقاد اعتباریله اوج قسمه تقسیم ایتک موافق اولور : برنجی قسم — اللهه ، پیغمبره ، قرآن کریمه ایناعش ؛ احکام شرعیه اسلامیه به بتون موجودیتیله ربط قلب ایتمش اولانلردر . بوقسمک شهلری یوق که دیله احتیاجلری اولسون . بناء علیه بوقسم خیار امته بوکی مباحثک ، زائد اولدینی تسلیم ایتکله برابر ، منتسب اولدینی دینک علویتنی اکلا یاجفندن فائده سی ده یوق دکلد .

ایکنجی قسم — گروه معنیدین کلیر ، بونلر هیچ برشیته اینانمازلر ، « دین نامنه نه سویلنسه اینانمام » دیمکله افتخار ایدرلر . حریف اللهه اینانمایورکه پیغمبره اینانسین . حالبوکه ایمان بالله ، ایمان بالرسوله مقدمدر . آرتق بوقسمه سوزسویله مک زائد عد اولونابیلیر . چونکه اکلامازلر واکلامقده ایسته مزلر .

اوچنجی قسم — خاطرلرینه برپارچه تردد کلندرکه : « بونده هر حالده برمعنای حقیقت وارسه ده عجبا ناصلدر ؟ » دیرلر ، ایسته بونلر محتاج ارشاددرلر .

بناء علیه بویله مسائلده حصه دار اولاییله جک برنجی و اوچنجی قسم خلغمزدرکه اکثریت بونلرده در . ایکنجی قسم اقل قلیلدر . بوکی مباحثی زائد کورنلرده — احتمال — بولونا بیلیرسه ده ، سکوتده ضرر ملحوظ اولمغله ضررک ازاله سی جمله مؤمنینه واجب

خیوه خانی بوخبری آلینجه وزراسندن برینی نزدمه کونده ردی . وکیجه اوپله منا - بتسمز یرده راحتسز برکیجه نکیرمک لایق دکلد . لطفاً تشریف بویورسونلر ، مسافر مزاولسونلر ، تکلیفنده بولوندی . قالقدق ، شهره کیرنججه برقاج آوی بزه تخصیص ایدوب همیزی مسافر ایله دیلر .

ایکی کونلک مسافرت واستراحتدن سوکرا خیوه خانی تکرار وزیرینی یوللایوب کوروشمک املنده اولدینی تبلیغ ایتدی .

— بوراده غریب بر آدم ، کیمسه بی طانیاز . خان حضرتلری زحمت بویورماسینلر . بن کندیلرینی زیارته کیده رم . دیسه رک آتیه بیندم و خانک اقامتگاهنه کیتدم . اوراده آلتمش عدد طوپ کوردم که مقدمه هیچ بریرده بوقدرچوق طوپک برآراده بولوندینی کورمه مشدم بوطوپلرک اداره سینه مأمور اولانلرک هپسی ده حبشی ایدی .

خانک سراینه یاقلاشینجه شرفه اللی طوپ آتیلدی . خانده پیاده اولارق استقباله چیقدی . بالمصافحه آل الله اولدیغمز حالده دیوان حکومته چیققدق . او وقت تورکجه بیلیمه دیکم ایچین برترجان واسطه سیله ایکی ساعت قدر مصاحبتده بولوندق . بکا :

— سزی بویوک برادرم مثابه سنده طوتارم . چونکه : پدرم محمد امین خان ، بلخده بولوندینی صیراده والد محترمکزله غایت سهویشردی . جناب حقه حمد و ثنالر اولسون که شوضوورتله کوروشه بیلدک . نه وقت آرزو ایدرسه کز بلخ شهرینک فوجی ایچین سزه عسکر ترفیق ایلهرم . دیدی . و تحت حکمنده بولونان یدی شهردن ایکسینی ده بکا ویرمک ایسته دی .

بو قدر اکرام و التفاته قارشی ایفای تشکر ایله دکدن سوکرا : — برقاج کون سوکرا سزه هم بوخصوصده جواب ویریرم ، هم ده حکومتکزه فائده سی اولاجق بعض سوزلر سوبله رم . دیهرک مساعده ایسته دم .

خانک یانندن چیقنجه دلیلمز اولان (نوکر خان) : — خان حضرتلری سزک ایچین کندی کوشکنی حاضر لاتدی . رفقا کزده اورایه کوتورولدی . دیمه سیله بزده او طرفه توجه ایتدک . بو کوشک ، شهر خارجنده و بر باغ ایچنده اولوب غایت روح افزا بر بنا ایدی .

ایکی ساعت سوکرا خانک خزینه داری کلدی : — ایکی بیک اشرفی آلتوننه قدر امرکزه تأدیاتده بولونمایه مآذینم . نه قدر لزومی وارسه امر بویورک ، تقدیم ایدیم . دیدی . — جناب حق خان کریمکاری دائم و پایدار بویورسون . بوقدر مروته نه صورتله تشکرایده جکمی بیله میورم . ایکی بیک اشرفی بی آلوب نه یاپایم ؟ بزم هر کونکی مصرف اوتوز قرانی کچمز . جوانی ویردم .

مابعدی وار
مترجی
طاهر المولوی

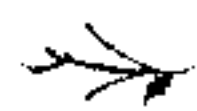
بصرہ مناسبتاً رہا۔ بھیرا محمدی (ع.م) تلمیذ ایلہی، نسطوری مذہبی کندیسنہ اوکرتدی۔ نسطوریلر دخی ناصل دوچار ظلم واعفساف ایدلہ کلرخی اونوجوان عرب بھیرادن اوکرتدی۔ شرق کایسانک بت برستلک ایلہ مخلوط اولان مذہبہ عداوتی دخی اورادہ بھیرادن اوکرہ نوب بالاخرہ حضرت عیسان (ابن اللہ) دیہ دکل (ابن مریم) دیہ بحث ایتمکہ آکشدی۔ بعدما اوپارلاق مسلکندہ بوآلشقیقلنی اصلا غائب ایتمدی۔ تعلیمسز و فقط فعال اولان ذہنی یالکر افکار دینہ ایلہ دکل، ہلکہ معلملرینک (یعنی بصرہ راہلرینک) افکار فلسفہ لرلہ دخی عمیقاً متأثر اولدی۔ چونکہ بوپاپاسلر ارسطونک علومہ واقف اولق ایلہدہ افتخار ایدیورلردی۔ سوکرہ کی حاللر کوستردی کہ اوپاپاسلر حقندہ نہ درجہ لردہ توجہی وارد۔ بتون عمرخی اوپاپاسلرک مذہبی بالتوسیع نشرہ صرف ایلہی و اومذہب بردفعہ یرلشدکن صوکرہ کندی اخلاقی اوپاپاسلرک مذہب علمیسنی دخی شدیداً استصحاب وحمایہ ایلدیلر۔ ارسطودن کلن افکارک کافہ سنی التزام و ترویج ایندیلر۔ محمد (ع.م) بیودکدہ سورہیہ باشقہ سفرلر دھا اجرا ایلدی۔ ظن اولونمغہ مساعدہ وارد کہ بوفرستلردہ دخی بصرہ مناستری ایلہ مسافر پرور راہلری اونوتولمادیلر۔ مشارالہیک (یعنی حضرت پیغمبرک) بوملک حقندہ برکیزی تعظیمی و اریدی۔ نزاع علم و دین

ایشته بومعلومات و مطالعات کورولدکن صوکرہ ہہ کلاک مقالہ سی بونک برخلاصہ سی اولدینی کون کی آشکار اولیور۔

تدقیق و تنقیدہ باشلامازدن اول شوراسنی بیان ایدہلم کہ: جناب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم واقندمن حضرت تلمینہ قارشی حکمای غربک بک بیوک حرمتلری وارد۔ دراہر نام پیغمبری یی حرمتلہ یاد ایدیور۔ ابوطالبی دہ عم بنی اولق مناسبتیلہ (ذات معتبر) دیہ توصیف ایدیور۔ فلاسفہ غربدن «حقوق بشر مقاولہ نامہ سی» فی یازان (لافاہت) حقوق انسانہ حقندہ کی مطالعاتی اوزون اوزادی یہ شرح وایضاح ایتدکن صوکرہ «الناس سواء کاسنان المشط» یعنی انسانلر، طراغک دیشلری کی بری برینہ حقوقاً مساویدر؛ حدیث شریفی کورونجہ حضرت پیغمبرہ توجیہ خطاب ایلہ دیور کہ: «ای عرب عالیقدر، شرف و شان سکا اولسون کہ عدالت و حقانیتک تا کندیسنی بولمشک»۔ مستشرقلردن ہانکیسنک اناری تتبع ایدلسہ بونلردہ دائماً شرع شریف احمدینک تعداد معالینہ و پک علوی براساس حکیمانہ یہ مستند اولدیغہ حصر مطالعات ایدلیدی کورولور۔

بز، من طرف اللہ بعث اولونمش پیغمبر ذیشاندر؛ بناء علیہ وحی الہی ایلہ اساسات دینیہ یی وضع ایتمشدر، دیوروز۔ اونلر: «ما فوق الطبیعہ برقوتک اثباتہ احتیاج یوق۔ پیغمبر دیدیک کز عقلی برذات ایدی۔ حتی دینلہ بیلیر کہ اعقل ناس ایدی» دیورلر۔ حالبوکہ تعلیمسز بوقدر حقائق مهمہ یہ وقوف، قانون طبیعت خارجندہ اولمغلہ بوکا «نسطوریلردن اوکرنمش اولملی» دیمکدن بشقہ چارہ بولامایورلر۔ صوکرہ کندی فکرلری اوزرینہ برطاقم تاویلات و تسویلاتہ کیریشیورلر۔ بوکفلترک جملہ سی، روابط دینیہ یی اورتہ دن قالدیرمق ایچون اختیار ایدلمش شیلردر، غایہ لری بودر۔ برچوقلری «بردینہ اینانمخی اختیار ایتسم، مسلمان اولورم» دیہرک دین اسلامک مزیتی اعتراف ایدرلر۔ یوقسہ جناب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلمہ قارشی قطعاً بر حرمتسز۔

اولور۔ بر یارہ یی دشمنک، اورتمکدن دھا فائدہ لیدر۔ بوکی مباحثک اورتہ یہ سورولمہ سی حقایقک انکشافنہ سببیت ویرر وفائدہ سی دہ کورولور، دین اسلامدہ نہ قدر تحریات عمیقہ یہ کیریشیلر سہ اربابنک اعتقادی اونسبتہ قوت بولور، بوخصوصہ مسلمانلق ادیان سائرہ یہ بکرہ مز۔ ادیان سائرہ: «چوق قاریشدرما، آلتندن چپان اوغلی چیقار» قید احترازی یی ایلہ ناغیدرلر۔ لکن اسلامیت: «قاریشدر، چونکہ اوغلا دجہ رایجہ لطیفہ سی عنبر کی اطراف عالمہ انتشار ایدر» لوحہ جلیلہ سیلہ مزیندر۔ احکام اسلامیہ بویلدر، تعمیق و تدقیق ایدلجکہ حقائق دھا زیادہ انجلاپذیر اولور۔

ہہ کلاک مقالہ مبحونہ سی غایت مجمل و مختصر اولمغلہ ہانکی طرفدن طوتولق ایجاب ایدہجکی اکلاشلما یور۔ چونکہ علی العمیا (حضرت محمد (ع.م) نسطوریلردن تعلم ایلدی) دیوب کچور۔ آرتق ہر احتمالی طرفزدن اثبات و بعدہ اوکا قارشی جوابلر ویرہرک احتمال مذکور ی رد، احوال مناظرہ دہ مقبول اولمغلہ برابر مطلوب وجہلہ مفید دکلدر۔

بزم قواعد اصولیہ مزنددر کہ: «(مجمل و یا مشترک) اولان بر کلام یا اجمال ایدن ذات طرفدن نفسیر ایدیلر، یاخود قرائن سائرہ ایلہ بمض و جوی ترشح ایدردہ مقصدہ وصول انجق بوصورتلہ حاصل اولور» بومثلہ دہ ینہ ایکنجی طریقہ مراجعتہ مجبور قالدق۔

فاضل محترم احمد مدحت افندی حضرت تلمینک ترجمہ و اسلامیت نقطہ نظرندن تنقید بیوردقلری (نیویورق دارالفنسونی معلملرندن دراہرک) (نزاع علم دین) نام اثرینک برنجی جلدینک اوچنجی بابندہ جناب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم حقندہ کی مطالعہ سی کورولور سہ ہہ کلاک مقالہ مبحونہ سی دراہر دن خلاصہ ایدلیدی ظنی حاصل اولیور، یاخود اوروپا افکارینک اکثریتلہ بونقطہ دہ صاپلانقلری اکلاشلیر۔ مبحث مذکور ی عیناً اقتباس ایدہلم کہ ایکی مقالہ ینندہ کی مناسبت دھا زیادہ تظاہر ایتسین۔ بوصورتلہ بزدہ دھا واسع بر موضوعدہ تدقیقات اجرا ایتمش اولوروز۔

دراہر دیور کہ:

«تاریخ میلادینک ۵۸۱ سنہ سی موسم صیفندہ رعب کرانی شامک جنوب طرفندہ عربستان حدودی اوزرندہ کائن بصرہ قصہ سنہ واصل اولدی، بوکروان مکہ دن کابور ایدی۔ عربستانک زنکین محصولاتیلہ عمول ایدی۔ کاروانک رئیس اولان ابوطالب نامندہ کی ذات معتبر و آنک یکنی اولان اونایکی باشندہ کی بر طفل معتبر قصہ مذکورہ دہ کائن نسطوری مناستری ط فندن مسافر پرورانہ بر صورتہ قبول اولوندیلر۔ پاپاسلر در حال اوکرنیلر کہ بوکنج مسافر لرینک اسمی حلبی با محمددر و عربلرک مقدس معبدی اولان کعبہ محافظنک دخی یکنیدر۔ بوپاپاسلردن بھیرا نامندہ بریسی محمدی (ع.م) ایچندہ دوغمش اولدینی بت پر۔ لیکدن آیروب نسطوریلکہ ادخال ایچون النندن کلنی دریغ ایتمدی۔ بو طفل نوجوان ذکای خارق العادہ دن ماعدہ تعلمہ، باخصوص ادیانہ دائر خصوصاتک تعلمہ دخی عظیم برہوس صاحبی ایدی۔

خطا و وقوع بولیورسه بونک تأییری وطنمیزك جهات سائر سنده دخی حس ایدیلور . حمیت و وطنپرورلك خطیئات اداریه نك طغیان وعصیان ایله ازاله سنده قطعاً مساعد دکلدر . ذاتاً او خطا لرك عصیان ایله ازاله اوتومهیه جغنی عقل سلیم دخی کوسترر .

بوکون مملکتیمیزك پای تخته یقین و ترقییات فکریه سی بالنسبه یواننده اولان جهتلری بر طرفه براقلم ، آسیای عثمانیک الہ اوزاق گوشه لرینه کیتسه کز اهالی امان بزه مکتبلر ، بولار یاپدیریکز دیه یالوارلر . حال بوکه آرناوودا قده دواتسک مکتب ویول یاپدیرمق ایستمنی دورلو دورلو اوله اوغرا دهرق او یولده کی تشبثاتی فلا منعه قالقیشانلر اولیور ؛ آجینه جق بر حال دکلکی ؟

شبهه سز آرناوودلرك اهل ادراك و حیثیتی ایچنده عصیان حاضری کمال یأس و تأسفله تلقی ایدلر پک چوقدر . بو حالی جمله مزده یأس و حزن ایله تلقی ایدرز . فقط اخوان دین آرمه سنده سفک دمایه سبب اولان ، ترقیاتمیزی سکتیه اوغراتان ، اغیاره وسیله مداخله ورن و علی الخصوص ایتالیا کی بردشمن دینک آمال متجاوزانه نی تقویه به مدار اوله جق بر ماهیتده بولنان عصیان حاضر عالم اسلامی دلخون ایدر و عمومیتله تعیبه مستحق کورینور .

چ - ش - ز

عالم اسلام و حرب حاضر

طرابلس غرب جهادی و موسیو هانوتو

کچن هفته بوستونلرده ایتالیا نك طرابلس غربیه و قوعبولان تجاوزی ، بوتجاوز دقیقه سندنبرو ایقاع ایتمکده اولدینی جنایت و وحشتلری ، آوروپانک بو خصوصده کی وضعیتلری بتون عالم اسلامک انتباهنه وسیله اولدینی ، بوانداه اسلامک آثار قدسیه و مشکوره سی یار و اغیار نظر لرنده مختلف تجلیات و تظاهرات ایله کندی کی کوسترمکده بولندیغنی ، بوتجلیات و تظاهرات انتباهیه اسلامی آلتنده یقین زمانده ایتالیا نك ازیله جککی ، آوروپانک دخی اسلاملرك مقدراتنه دائر چیز دکلری مقررانی بیرته جقلرینی بیان ایتمش ایدم . انتباه اسلامک شوکیفات ساطعه و نتایج باهره سنی ایضاح ایدن بویان کتری بوکره افطار جهاند مختلف لسانلرده نشر اولمقده اولان بتون اسلام و آوروپا مطبوعاتی طرفندن تأیید ایدلر کی کورلدی . بوجله دن اولمق اوزره فرانسه مشاهیر سیاسی و قلمیه سندن موسیو هانوتو صدمزه دائر اقلر غزته سنده یکریمی بر نیسان افرنجیده (اسلام و حرب حاضر) عنوانیه مفصل برباش مقاله یازمشدر .

موسیو هانوتو اوتهدنبری دین اسلام و عالم اسلامک علینده اتخاذ ایتمش اولدینی مسسک ، افکار و نشریاتیه معروف بر رجل سیاسی اولدیغندن مقاله رنانه سیاسییه سی غربک بتون مطبوعاتی طرفندن بیوک بر اهمیتله تلقی ایدیلرک صحیفه لرینه کچیرلش و مطالعه لر بیان ایدلش ،

لکلیری یوقدر . چونکه بو ذواتک علم و فضل اصحابدن اولدقلری قابل انکار دکلدر . یالکز بعض جهتلرده خبرلری اولادن حیيات نصرانیه نك تأثیراته قاپلدقلری و بعض جهتلرده کندی غایه لرینی تأمین ایچون وقایع تاریخییه - قصدا - تحریفدن چکنمه دکلیری واقعدر . ایشته بزده او جهتلری عریض و عمیق تدقیق و تنقید ایده جکز . سلا نیک اتحاد و ترقی مکتبی

علوم دینه معلی

ح. محمد شوکت

سیاسیات

آرناوودلق و حسیات اسلامی

بو یوک کوچوک هیچ بر قوم حقنده علی الاطلاق ملاحظات تنقیدیه یوروتمک طوغری بر مسسک دکلدر . عمومیت اوزره بر قوم حقنده سوء ظن بسلینلر او قوم افرادیه مناسبات و تماسده بولندقچه ظنلرینی تبدیل ایلیه جک پک چوق محسن قومییه تصادف ایلرلر . علی الخصوص جامعه اسلامییه داخل اولان اقوام ، جنسیت تفرقه لرندن آزاده قالمق اقتضا ایده جکندن ، آرناوودا قده کی افراد اسلامییه حقنده دیگر مسلمانلرك حس بغض وحدت ایله متحسس اولملرینی بر تصویب ایده میز .

مع مافیه عارتمدن کلیاً محروم برفرنک دولتنک تجاوزات جانیانه سنده معروض قالدیغمز بر صره ده آرناوودلردن بر قسمنک سلاح بدست عصیان اوله رق دولتمیزك مشکلات موجوده نی آتیرملری بتون قلوب اسلامییه ده بو یوک بر حس افعال او یاندیرمشدر . صره سی کلدکجه بز آرناوودلرك کوکالرینی آلمق ایچون آنلری « قوم نجیب » اولمق اوزره توصیف ایلرز و بو توصیفمز تمامیه صمیمی در ؛ زیرا او باده التزام ریایه هیچده احتیاجمز یوقدر . فقط بز ، نجابتی ، فیزانک و آفریقای شمالیه کی قطعات متجاوزه نك تا ایچرلرندن کله رک طرابلس و بنغازی ده لوای خلافتی مدافه ایدنلرده ده ا زیاده بولیورز .

آرناوودلر صافدل ایشلارده یرلی و بیاجی بعض مفسد لرك تلقینات ایلدیر پسندان لرینه قاییلیورلر مش ؛ بناء علیه بر قسمنک سلاح عصیان صارملری آندن ناشی ایش . آرناوودلر آناتولی خلقتدن ده ا زیاده صافدل اولسه لر کرکدر . حس نجیب حیتدن محروم منافق لری ایله بیاجی مفسد لرك مملکتیمیزك سائر جهتلرنده دخی اکسینک دکلدر . فقط هر حالده وطنپرورلك حسی اهالیمیزی هیجان و شورشی آکدیرر افعال عصیانیه دن منع ایتک اقتضا ایلر .

آرناوودلر خطیئات اداریه دن پک معذب اولیورلر مشده حکومته قارشى مقاومت مسلحیه بر چاره یکانه عد ایدرلر مش . اداره مزده